

15. 11. 2006

ID: 44543

Společenská nebezpečnost

Jestliže účelem jednání obviněného není vlastní obohacení, ale udržení chodu obchodní společnosti v beznadějně ekonomické situaci, nejedná se o okolnost, kterou lze z hlediska společenské nebezpečnosti hodnotit jako okolnost, která by ve prospěch obviněného mohla být hodnocena jako okolnost tuto společenskou nebezpečnost snižující.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 230/2006, ze dne 17.5.2006)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněných M. B., A. B., a Nejvyšší státní zástupkyně podané v neprospěch obou jmenovaných obviněných, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. 4 To 55/2005, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 33 T 5/2004, a rozhodl tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. 4 To 55/2005 se podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušuje v celém rozsahu. Současně se podle § 265k odst. 2 tr. řádu zrušují i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a vrchnímu soudu v Praze se podle § 265l odst. 1 tr. řádu přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Dovolání M. B. a A. B. se podle § 1265i odst. 1 písm. b) tr. řádu odmítá.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 33 T 5/2004 byli obvinění M. B. a A. B. uznáni vinnými jako spolupachatelé pokračujícím trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr. zákona. Za to byli odsouzeni oba obžalovaní podle § 250 odst. 4 tr. zákona a to M. B. k trestu odnětí svobody v trvání 5 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zákona zařazen do věznice s dohledem, A. B. za použití § 40 odst. 1 tr. zákona k trestu odnětí svobody v trvání 2 let, přičemž výkon tohoto trestu jí byl podle § 58 odst. 1 tr. zákona podmíněně odložen a podle § 59 odst. 1 tr. zákona stanovena zkušební doba 5 let.

Podle § 229 odst. 1 tr. řádu byl poškozený O. B. H., a. s., P. odkázán se svým nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podkladem výroku o vině se stalo zjištění soudu prvního stupně, podrobně uvedené ve výroku rozsudku pod body I. /1 - 23 a II/ 1 - 29.

Uvedený rozsudek nenabyl bezprostředně právní moci, neboť proti němu podali oba obvinění odvolání, kterým se zabýval ve veřejném zasedání konaném dne 6. 10. 2005 Vrchní soud v Praze. Ten svým rozsudkem sp. zn. 4 To 55/2005 podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. řádu napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 písm. a) tr. řádu sám znovu rozhodl tak, že oba obviněné uznal vinnými trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zákona ve znění zák. č. [265/2001](#) Sb., a oběma obviněným uložil podle § 250 odst. 3 tr. zákona trest odnětí svobody v trvání 2 let. Podle § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 tr. zákona byl u obou obviněných výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu 5 let. Podle § 229 odst. 1 tr. řádu byl poškozený O. B. H., a. s., P., se sídlem P., odkázán se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podkladem výroku o vině se stalo zjištění soudu druhého stupně uvedené ve výroku uvedeného rozsudku pod body I/1 - 23 a II/1 - 29.

Nejvyšší státní zástupkyně (dále jen „státní zástupkyně“) a prostřednictvím své obhájkyne oba obvinění podali ve lhůtě podle § 265e tr. řádu proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Plzni dovolání.

Obvinění M. B. a A. B. ve svém mimořádném opravném prostředku napadají výrok o vině odsuzujícího rozsudku s odkazem na dovolací důvod dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu s tím, že namítají nesprávné právní posouzení skutku. V odůvodnění dovolání připomínají, že již od počátku ve své obhajobě poukazovali na to, že neměli v úmyslu

faktoringovou společností uvést v omyl, přesto bylo jejich jednání popsáno ve výroku napadeného rozsudku právně posouzeno jako úmyslný trestný čin. Dovolatelé se neztotožňují se závěrem, že předloženými objednávkami nebyla doložena oprávněnost faktur. K tomu uvádějí některé skutkové okolnosti ve vlastní verzi. Obvinění vznášejí i výhradu proti posouzení jejich námitky týkající se faktur za dodávku zboží do K.

Podstatou námitek dovolatelů je názor, že v trestním řízení jim nebyl a ani nemohl být prokázán úmysl uvést společnost O. B. H. v omyl a vylákat finanční prostředky, na které neměli právo. Tvrdí, že pokud by nedošlo k výpovědi faktoringové smlouvy, byly by rozdíly postupně vykázané, vyrovnané, event. tzv. vyřazené z financování. Mají tedy za to, že v daném případě došlo k nesprávnému právnímu posouzení skutku a že jejich jednání nenaplnuje zejména po subjektivní stránce skutkovou podstatu trestného činu podvodu.

V petitu svého dovolání navrhuje, aby Nejvyšší soud České republiky napadené rozhodnutí zrušil a (patrně sám svým rozhodnutím) obviněné zprostil obžaloby.

K podanému dovolání obviněných podala písemně vyjádření státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství. Konstatuje, že podstatou námitek obviněných jsou výhrady skutkové povahy, neboť směřují do způsobu, jakým byly hodnoceny provedené důkazy, tedy proti správnosti skutkových zjištění učiněných nalézacím, a především odvolacím soudem. To se týká i otázky posouzení formy zavinění, kde rovněž obvinění svou námitku proti nesprávnému posouzení opírají o zpochybnění skutkových zjištění. Jelikož takový obsah dovolání není v souladu se zákonným dovolacím důvodem, státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství navrhuje, aby toto dovolání bylo odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu.

Státní zástupkyně ve svém dovolání podaném v neprospěch obviněných odkazuje na dovolací důvod dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu.

V dovolání upozorňuje, že Vrchní soud v Praze založil svoji právní úvahu o tom, že není třeba přihlídnout k výši škody jako k okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, na zvážení povahy vzájemných vztahů mezi poškozenou společností a společnostmi obviněných, na motivaci obviněných v době posuzovaného jednání s přihlídnutím k osobám obviněných a k výši samotné způsobené škody. S výjimkou tohoto strohého a nerozvedeného konstatování neobsahuje rozsudek Vrchního soudu v Praze, pokud jde o závěr o tom, že jednání obviněných nebude subsumováno pod kvalifikovanou skutkovou podstatu, která by z formálních důvodů odpovídala beze zbytku jednání obviněných, žádné další vysvětlení.

Závěr Vrchního soudu v Praze, že v daném případě není třeba přihlídnout k okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, považuje státní zástupkyně za nevyvážený, neboť je založen na výrazném přecenení některých skutečností, které je možné ve prospěch obviněných hodnotit jen značně omezeně, případně vůbec a zároveň na hodnocení dalších skutečností ve prospěch obviněných, ačkoliv z hlediska stupně společenské nebezpečnosti činu nemají v rozhodnutí prezentovaný význam.

Dále státní zástupkyně vyslovuje názor, že z charakteru předmětné finanční služby, v kontextu s jednáním obou obviněných, je zřejmé, že doba páčání trestné činnosti nesvědčí nijak ve prospěch obviněných, nýbrž naopak v jejich neprospěch, když v tak krátké době dovedli bezpochyby v úmyslu přímém dle § 4 písm. a) tr. zákona způsobit faktoringové společnosti škodu velkého rozsahu, o níž bylo právě v této trestní věci rozhodováno.

Státní zástupkyně připomíná rovněž další trestnou činnost obviněných, kdy měli obvinění způsobit škodu ve výši celkem 1.603.214,30 Kč a zatažením věci škodu v celkové výši 396.784,- Kč. V těchto případech bylo však trestní stíhání proti obviněným zastaveno. Státní zástupkyně je toho názoru, že i když výsledek trestního stíhání, které bylo zastaveno, nelze přičítat obviněným k tíži přímo, lze k této okolnosti přihlídnout jako k okolnosti případu, která společenskou nebezpečnost jednání obviněných nikoliv snižuje, ale zvyšuje, a to významnou měrou, přičemž tato okolnost se týká právě výše způsobené škody, která je hlavním kvalifikačním momentem při právní kvalifikaci trestným činem podvodu podle § 250 tr. zákona. Státní zástupkyně dále konstatuje, že již stanovením určité okolnosti jako podmiňující použití vyšší trestní sazby, zákon předpokládá, že při jejím naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost zpravidla podstatně zvýšen. Nejsou-li v konkrétním případě další okolnosti, které by naopak snižovaly společenskou nebezpečnost trestného činu tak, že by neodpovídal ani nejlhčím, běžně se vyskytujícím případům daného trestného činu, nepřichází nepřihlídnutí k okolnosti vyšší trestní sazby v úvahu. K takové okolnosti se proto nepřihlídnou jen tehdy, když stupeň nebezpečnosti činu pro společnost v konkrétním případě nedosáhne, a to ani při formálním naplnění této okolnosti, stupně odpovídajícího dolní hranici zvýšené trestní sazby, tj. nebude odpovídat ani nejlhčím, běžně se vyskytujícím případům trestného činu dané kvalifikované skutkové podstaty (rozhodnutí č. 34/1976, č. [26/1994](#) Sb. soudních

rozhodnutí a stanovisek).

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací, dle názoru státní zástupkyně, evidentně nesprávně zhodnotil, do jaké míry zjištěné okolnosti naplňují materiální podmínku uvedenou v § 88 odst. 1 tr. zákona, tedy do jaké míry zvyšují nebo snižují stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, neboť okolnosti, které charakterizovaly spáchaný skutek a osoby obviněných, posoudil v rozporu s okolnostmi, které zakládají znaky trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zákona a vyhodnotil je ve prospěch obviněných.

V petitu svého dovolání státní zástupkyně navrhuje, aby Nejvyšší soud České republiky v neveřejném zasedání zrušil rozhodnutí Vrchního soudu v Praze a aby věc přikázal tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání státní zástupkyně se v rámci svého vlastního dovolání vyjádřili oba obvinění. V tomto svém vyjádření jednak připomínají svou námitku, že při postoupení jednotlivých nabídkových listů nevěděli a ani nemohli vědět, jaké plnění bude faktoringovou společností poskytnuto, jednak se ohrazují proti tomu, že v dovolání státní zástupkyně je odkazováno na jejich „další trestnou činnost“, pro niž bylo trestní stíhání zastaveno, přičemž proti zastavení trestního stíhání ani nebyl využit ze strany státního zástupce opravný prostředek. Obvinění navrhuje, aby dovolání státní zástupkyně bylo jako nedůvodné zamítnuto.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) jako soud dovolací nejprve zkoumal, zda jsou v dané věci splněny podmínky přípustnosti podle § 265a tr. řádu a shledal, že obě dovolání jsou přípustná podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. řádu, protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadají pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé a směřují proti rozsudku, jímž byli obvinění uznáni vinnými a uloženi jim trest. Obvinění i státní zástupkyně jsou osobami oprávněnými k podání tohoto mimořádného opravného prostředku.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanoveních § 265b tr. řádu, bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda uplatněné dovolací důvody lze považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (§ 265i odst. 3 tr. řádu).

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Pokud jde o dovolání M. B. a A. B., pak z jeho obsahu vyplývá, že obvinění v něm uplatňují zmíněný dovolací důvod toliko formálně, ve zjevném rozporu s tím však vznášejí pouze námitky směřující proti skutkovým zjištěním soudu, zejména proti rozsahu provedení dokazování a proti způsobu hodnocení provedených důkazů při zjišťování skutkového stavu, včetně skutkových okolností ke zjištění subjektivní stránky trestného činu. Dovolání jako specifický druh mimořádného opravného prostředku není určen k přezkoumávání skutkových zjištění soudu, jakož ani postupu při provádění či hodnocení důkazů, dovolání není možno považovat za „druhé odvolání“ a dovolací soud nemá charakter soudu třetí instance. Nejvyšší soud je skutkovými zjištěními soudu prvního a druhého stupně vázán. Žádný ze zákonných dovolacích důvodů není určen k přezkoumávání námitek toho druhu, které uplatňují obvinění ve svém dovolání.

Je zcela zjevné, že obvinění ve svém mimořádném opravném prostředku nevznášejí námitky a argumenty, které by směřovaly k nesprávnému právnímu posouzení skutku či jinému hmotně právnímu posouzení, nýbrž že s formálně uplatněným odkazem na dovolací důvod dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu žádají toliko revizi samotných skutkových zjištění soudu.

Podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu Nejvyšší soud dovolání odmítne, bylo-li podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. řádu. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud v projednávaném případě shledal, že dovolání obviněných nebylo podáno z důvodů uvedených v zákoně, rozhodl v souladu s výše citovaným ustanovením zákona tak, že se dovolání obviněného M. B. a obviněné A. B. odmítá.

Pokud jde o dovolání státní zástupkyně, jeho obsah je s použitým dovolacím důvodem v souladu, neboť podstatou námitek v dovolání obsažených jsou výhrady vůči právnímu posouzení stupně nebezpečnosti činu obviněných pro společnost ve vazbě na použitou právní kvalifikaci dle § 250 odst. 4 tr. zákona. Na podkladě věcného posouzení tohoto dovolání Nejvyšší soud dospěl k závěru, že námitky a argumentace uplatněné v jeho rámci jsou důvodné.

Za relevantní Nejvyšší soud považuje především tu námitku státní zástupkyně, kde upozorňuje na skutečnost, že konstrukce skutkových podstat trestných činů uvedených v zákoně míří na typické, běžně se vyskytující činy určitého

druhu, přičemž již stanovením určité okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby zákon předpokládá, že při jejím naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zpravidla podstatně zvýšen. K okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby se proto nepřihlédně jen tehdy, když stupeň nebezpečnosti činu pro společnost v konkrétním případě ani při formálním naplnění této okolnosti nedosáhne stupně odpovídajícího dolní hranici zvýšené trestní sazby, když tedy nebude odpovídat ani nejlehčím, běžně se vyskytujícím případům trestného činu dané kvalifikované skutkové podstaty.

Nejvyšší soud se dále ztotožnil s názorem státní zástupkyně, že zajištění finančních prostředků pro podnikání formou trestné činnosti je společensky neakceptovatelné. V tomto směru není dle názoru Nejvyššího soudu možno přijmout argument, že jestliže účelem jednání obviněných nebylo vlastní obohacení, ale šlo jim „pouze“ o udržení obchodní společnosti v beznadějně ekonomické situaci, že se jedná o okolnost, kterou lze z hlediska společenské nebezpečnosti hodnotit jako okolnost, která by ve prospěch obviněných mohla být hodnocena jako okolnost tuto společenskou nebezpečnost snižující. Již ze samotného vymezení skutkové podstaty trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1 tr. zákona lze totiž dovodit, že obohacení sebe nebo jiného je zde kladeno naroveň, posouzení rozdílu mezi těmito dvěma znaky je z hlediska posouzení trestnosti irelevantní a je evidentní, že žádná z těchto variant nemůže být posuzována jako pro pachatele příznivější či nepříznivější ani při hodnocení nebezpečnosti činu pro společnost.

Konečně nelze pominout ani námitku státní zástupkyně v té části jejího mimořádného opravného prostředku, kde poukazuje na skutečnost, že oba obvinění byli za obdobné jednání souběžně trestně stíháni na podkladě dalších obžalob. Ač trestní řízení vedené proti oběma obviněným bylo v tomto případě zastaveno, k okolnostem zjištěným v tomto případě bylo nutno přihlídnout jako k okolnosti případu významnou měrou zvyšující nebezpečnost jednání obviněných, což odvolací soud neučinil. Zastavení jejich trestního stíhání pro jednání obdobného charakteru v daném případě neumožňuje hledět na obviněné, jako by nebyli trestně stíháni, přičemž okolnosti trestné činnosti obviněných, byť bylo trestní stíhání zastaveno, mohly a v daném případě i měly být brány v úvahu v kontextu celkového posouzení společenské nebezpečnosti jejich jednání. Jak se podává ze spisového materiálu, odvolací soud měl k dispozici usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 33T1/2005, ze kterého je patrné, že další trestnou činností obdobného charakteru, pro něž bylo trestní stíhání zastaveno, měli obvinění způsobit podvodným jednáním škodu ve výši celkem 1.603.214,30 Kč a zatajením věci další škodu v celkové výši 396.784,- Kč, přičemž soud prvního stupně dospěl k závěru, že při uznání viny by obviněným nebyl ukládán vyšší souhrnný a společný trest, než jaký byl již uložen v této věci a trest, k němuž by mohlo trestní stíhání vést, by bylo bez významu vedle trestu, který pro jiný trestný čin byl již byt nepravomocně uložen. Z odůvodnění uvedeného rozhodnutí pak vyplývá, že soud přitom ve prospěch obviněných přihlížel k motivu jednání obviněných.

S ohledem na výše uvedené lze tedy uzavřít, že ze strany Vrchního soudu v Praze došlo k nesprávnému právnímu posouzení skutku z hlediska hodnocení materiální stránky trestného činu ve smyslu ustanovení § 88 odst. 1 tr. zákona spočívající v tom, že oba obvinění byli uznáni vinnými toliko trestným činem podvodu dle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zákona.

Proto Nejvyšší soud rozhodl tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze zrušil v celém rozsahu, včetně všech dalších rozhodnutí na toto rozhodnutí obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a věc přikázal k novému projednání a rozhodnutí tomuto soudu. Jeho úkolem bude v intencích tohoto rozhodnutí opětovné zvážení a objektivní posouzení všech okolností případu a nové zákonné rozhodnutí. Vrchní soud v Praze při tom bude vázán výše uvedeným právním názorem Nejvyššího soudu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)

- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)